

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
д. філолог. н., професор
В.Д. Шинкарук

“ 30 ” 08 2018 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засідання кафедри
виробничого та інвестиційного менеджменту
Протокол № 1 від « 27 » серпня 2018 р.

Завідувач кафедри
Л.В. Шинкарук Л.В. Шинкарук

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“СВІТОВА ЕКОНОМІКА”

Галузь знань 01 «Освіта»

Спеціальність 015 «Професійна освіта»

Спеціалізація 015.18 «Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства»

Факультет Гуманітарно-педагогічний

Розробник: доктор економічних наук, професор Попова Ольга Леонтіївна

Київ – 2018 р.

1. Опис навчальної дисципліни
“СВІТОВА ЕКОНОМІКА”
(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітньо-кваліфікаційний рівень	бакалавр (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Напрямок підготовки	(шифр і назва)	
Спеціальність	015 «Професійна освіта» (шифр і назва)	
Спеціалізація	015.18 «Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства»	
Галузь знань	01 «Освіта» (шифр і назва)	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	1	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	немає (назва)	
Форма контролю	іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2 (скорочений термін)	
Семестр	3	
Лекційні заняття	15 год.	
Практичні заняття	30 год.	
Лабораторні заняття	0 год.	
Самостійна робота	45 год.	
Індивідуальні завдання	0 год.	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	3 год. 3 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. Метою викладання дисципліни є формування у студентів фундаментальних знань щодо особливостей функціонування світової економіки у сукупності усіх її підсистем та структурних елементів, об'єктивних законів і принципів її сучасного розвитку, секторально-галузевої та регіональної структури світової економіки, а також ключових характеристик її трансформацій в умовах транснаціоналізації та глобалізації.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- формування системи знань щодо сутності світової економіки, як цілісної системи, та закономірностей її розвитку;
- аналізувати та оцінювати функціонально-галузеву та регіональну структуру світової економіки;
- оволодіння студентами вмінням аналізувати міжнародний ринок товарів, послуг та інновацій, світовий ринок міжнародних інвестицій та кредитів, а також світовий фінансовий ринок та світовий ринок праці;
- вивчення методів та механізмів регулювання світової економіки;
- дослідження напрямків і форм розвитку процесів транснаціоналізації і глобалізації світової економіки;
- сформулювати компетенції щодо використання одержаних знань у практичній зовнішньоекономічній діяльності України в урахуванням сучасних тенденцій і перспектив світогосподарського розвитку.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- умови, форми, методи та основний інструментарій взаємодії суб'єктів світової економіки;
- особливості розвитку світових ринку товарів, послуг та інновацій, а також факторів виробництва;
- ключові напрямки сучасних трансформацій у секторально-галузевій структурі світової економіки;
- сучасну регіонально-територіальну структуру світової економіки;
- проблеми транснаціоналізації та глобалізації світової економіки;
- сучасні глобальні проблеми світової економіки та шляхи їх вирішення.

Вміти:

- самостійно аналізувати та визначати сучасні тенденції розвитку світової економіки та проблеми глобального розвитку;
- аналізувати структуру та тенденції розвитку основних сегментів глобального ринку;
- діагностувати сутність і склад глобальних проблем сучасності та механізмів їх вирішення;
- використовувати одержані знання у практичній зовнішньоекономічній діяльності України з огляду на сучасні тенденції і перспективи розвитку світової економіки.

Компетентностями, якими повинен володіти здобувач після вивчення дисципліни є:

- здатність працювати самостійно і автономно, виявляючи ініціативу та підприємливість;
- здатність до творчої діяльності та системного мислення;
- здатність виконувати професійні функції та типові задачі діяльності з використанням основних положень, методів, принципів фундаментальних та прикладних наук;
- здатність виконувати розрахунки технологічних процесів виробництва і переробки продуктів сільського господарства;
- здатність аналізувати ефективність проектних рішень, пов'язаних з підбором, експлуатацією, удосконаленням, оновленням технологічного обладнання та устаткування щодо виробництва і переробки продуктів сільського господарства.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- скороченого терміну денної форми навчання.

Модуль №1 «Світова економіка як єдиний наднаціональний простір та закономірності її розвитку».

Тема 1. Світова економіка як система

Предмет курсу «Світова економіка». Зміст та еволюція світової економіки. Сукупність національних економік, розвиток взаємовідносин між ними. Міжнародний поділ праці: сутність, форми, чинники. Інтернаціоналізація економічної діяльності. Особливості сучасного етапу розвитку світової економіки. Критерії оцінки рівня економічного розвитку країн і благополуччя суспільства, прийняті у міжнародній практиці (валовий внутрішній продукт, валовий національний доход, індекс людського розвитку, індекс інклюзивного розвитку). Класифікації країн за рівнем економічного розвитку і рівнем благополуччя населення (згідно з методиками міжнародних організацій). Основні тенденції економічного розвитку провідних країн і країн, що розвиваються, та країн з перехідною економікою. «Нові індустріальні країни»: місце у світовій економіці.

Тема 2. Міжнародна економіка як сучасний етап розвитку світової економіки

Міжнародні економічні відносини: рівні (контакти, взаємодія, співробітництво, інтеграція) та головні ознаки, у т. ч. на сучасному етапі. Основні форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна економічна діяльність, суб'єкти міжнародної економіки, резиденти та нерезиденти. Типи регіональних угод: зона преференційної угоди, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, валютний союз. Роль глобальних регуляторів міжнародної економічної діяльності (Організація Об'єднаних Націй (ООН) та її спеціалізовані установи, СОТ, МВФ, Світовий Банк) у розв'язанні глобальних проблем людства.

Тема 3. Світовий ринок і міжнародна торгівля

Сучасні тенденції розвитку світового ринку, товарна і географічна структура світового ринку. Міжнародна торгівля товарами в умовах глобалізації. Теорії міжнародної торгівлі: теорія абсолютних переваг (А. Сміта) і відносних переваг країн (Д. Рікардо) у міжнародній торгівлі та сучасні теорії. Експорт, імпорт, сальдо торгового балансу. Основні характеристики і форми міжнародної торгівлі (прямі операції, зустрічна торгівля, компенсаційні угоди). Форвардні і ф'ючерсні угоди; міжнародні торги і аукціони, е-комерція; аутсорсинг як нова форма. Основи формування світових цін на товари і послуги. Міжнародне регулювання світової торгівлі: СОТ (ГАТТ) тощо. Географічна та товарна структура зовнішньої торгівлі України.

Тема 4. Міжнародне виробництво, транснаціоналізація

Зміст і цілі міжнародного виробництва. Види корпорацій, критерії віднесення до них. Транснаціональні корпорації як суб'єкт глобальної економіки. Форми ТНК і диверсифікація стратегій розвитку. Світовий ринок інновацій як основа інтернаціоналізації науково-технічної сфери. Функціонування основних інтеграційних угруповань. Проблеми формування єдиного економічного простору. Участь України у світових і регіональних процесах інтеграції.

Тема 5. Світовий валютно-фінансовий ринок, міграція капіталу.

Світовий фінансовий ринок: функціональна, інституціональна, валютна та географічна структура. Основні світові фінансові центри. Джерела зовнішнього фінансування країн. Офшорні зони. Транснаціональні банки. Міжнародний рух капіталу: сутність, причини, форми, сучасні тенденції. Прямі іноземні та портфельні інвестиції. Позичковий капітал у міжнародній економіці. Міжнародний ринок фінансових активів. Міжнародний валютний ринок. Девальвація і ревальвація як методи валютної політики. міжнародного руху капіталу. Інвестиції в системі міжнародного руху капіталу та їх види. Мотивація міжнародної інвестиційної діяльності. Ринок цінних паперів та його інструменти. Поняття міжнародного кредиту, особливості здійснення міжнародного кредитування.

Тема 6. Світовий ринок праці, міжнародна трудова міграція.

Сутність, фактори та види міжнародної трудової міграції. Світові центри тяжіння робочої сили. Світові хвилі міграцій. Попит та пропозиція на робочу силу на світовому ринку. Сучасна сегментація світового ринку праці. Наслідки міжнародної трудової міграції. Сучасні тенденції розвитку світового ринку праці. Регулювання світових міграційних потоків. Напрями і форми інтеграції України у світовий ринок праці.

Тема 7. Глобалізація, посилення економічної інтеграції, глобальні проблеми сучасності

Глобальна трансформація світової економіки. Сутність та економічні виміри глобалізації. Цивілізаційні парадигми глобального економічного розвитку: сучасні орієнтири Економічна інтеграція: напрями та наслідки. Глобалізм і національні економіки. Вибір країнами оптимальних стратегій економічного розвитку в умовах глобалізації. Регулятивні механізми наднаціонального та міжнародного рівнів. Проблеми економічного зростання за умов сучасного розвитку світової економіки. Глобальні проблеми сучасності: демографічні, продовольчі, екологічні, військові. Проблемні аспекти нерівності розвитку країн світу.

Тема 8. Світові кризи і політики держав щодо регулювання відкритості економік

Залежність розвитку національних економік від світових криз в умовах глобалізації. Форми і методи регулювання міжнародного інвестування на національному і міжнародному рівнях. Формування сприятливого інвестиційного клімату. Мотивація та стратегії залучення іноземних інвестицій. Боротьба з відмиванням «брудних грошей». Участь України у інвестиційних процесах, міжнародна інвестиційна діяльність вітчизняних суб'єктів господарювання. Протекціонізм і фритредерство. Тарифне та нетарифне регулювання. Місце України у світовій економічній системі: адаптація та конкурентоспроможність.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1.														
Тема 1. Світова економіка як система.	1	4	2				2							
Тема 2. Систематизація країн у світовій економіці.	1	4		2			2							
Тема 3. Теоретична парадигма формування та розвитку світової економіки.	2	4		2			2							
Тема 4. Основні тенденції економічного розвитку провідних держав.	3	4	2				2							

Тема 5. Місце країн, що розвиваються та країн з ринком, що формується у глобальній економіці.	3	4		2			2						
Тема 6. Економіка перехідних суспільств в умовах глобалізації.	4	4		2			2						
Тема 7. Світовий ринок товарів, послуг та інновацій.	5	4	2				2						
Тема 8. Зовнішня торгівля України.	5	4		2			2						
Тема 9. Світовий ринок міжнародних інвестицій та кредиту.	6	4		2			2						
Тема 10. Міжнародний інвестиційний ринок, його структура і особливості розвитку.	7	4	2				2						
Тема 11. Світовий фінансовий ринок.	7	4		2			2						
Тема 12. Світові фінансові кризи.	8	4		2			2						
Тема 13. Світовий ринок праці та особливості його сучасного розвитку.	9	4	2				2						
Тема 14. Сутність і види міжнародної трудової міграції.	9	4		2			2						
Тема 15. Місце міжнародних інтеграційних процесів у світовій економіці.	10	4		2			2						
Тема 16. Стимулювання політики	11	4	2				2						

регіоналізму.													
Тема 16. Стимулювання політики регіоналізму.	11	4		2			2						
Тема 17. Транснаціональна та глобальна трансформації світової економіки.	12	4		2			2						
Тема 17. Транснаціональна та глобальна трансформації світової економіки.	13	4	2				2						
Тема 18. Глобальні проблеми сучасності	13	4		2			2						
Тема 18. Глобальні проблеми сучасності	14	4		2			2						
Тема 19. Міждержавне регулювання глобальних проблем.	15	4	1	1			2						
Тема 19. Міждержавне регулювання глобальних проблем.	15	2		1			1						
Усього годин		90	15	30			45						
Курсовий проект (робота) з _____ _____ (якщо є в робочому навчальному плані)			-	-	-		-		-	-	-		-
Усього годин													

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Світова економіка як система.	4
2	Тема 2. Систематизація країн у світовій економіці.	4
3	Тема 3. Теоретична парадигма формування та розвитку світової економіки.	4
4	Тема 4. Основні тенденції економічного розвитку провідних держав.	4
5	Тема 5. Місце країн, що розвиваються та країн з ринком, що формується у глобальній економіці.	4
6	Тема 6. Економіка перехідних суспільств в умовах глобалізації.	4
7	Тема 7. Світовий ринок товарів, послуг та інновацій.	4
8	Тема 8. Зовнішня торгівля України.	2
	Усього годин	30

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОКР «Бакалавр» Спеціальність: Професійна освіта	Факультет аграрного менеджменту кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту 2018 – 2019 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1 з дисципліни Світова економіка	Затверджую завідувач кафедри
			(підпис) Шинкарук Л.В. _____
			2019 р.

_____ Попова О.Л.

*Теоретичні питання
(максимальна оцінка 35 балів на відповідь на запитання)*

1.	Форми міжнародного виробництва
2.	Критерії віднесення до міжнародних корпорацій, згідно з класифікацією ООН

Тестові завдання різних типів

(максимальна оцінка 3 бали за відповідь на 1 тестове запитання)

1. Визначення «світової економіки»:
 - a) сукупність національних економік, які знаходяться у взаємодії;
 - b) планетарний (глобальний) відтворювальний комплекс;
 - c) сфера економічних відносин суб'єктів господарювання різної національної приналежності з формуванням між- та наднаціональних інститутів;
 - d) вірні відповіді a і b.

2. Автаркія є характеристикою країн як:
 - a) економіки відкритого типу;
 - b) економіки закритого типу;
 - c) економічно самодостатніх країн;
 - d) кооперованих у глобалізаційні процеси.

3. Зв'яжіть терміни та їх тлумачення:

1.	Лібералізація		Єдині критерії макроекономічної політики, вимоги до податкової політики, політики зайнятості, виробничо-технологічних процесів
2.	Уніфікація і стандартизація		Зняття бар'єрів на шляху переміщення капіталів, робочої сили, природних ресурсів між країнами.
3.	Глобалізація		Економічна активність країн поза своїми межами для використання переваг спеціалізованого виробництва
4.	Інтернаціоналізація		Зростання взаємозалежності економічних суб'єктів із різних країн, використання у виробничих процесах іноземних факторів виробництва, розширення виробництва за національні кордони

4. Процес подальшого зближення і взаємопроникнення національних економік – це

5. Особливості сучасного етапу розвитку світової економіки:
 - a) лібералізація зовнішньоекономічних зв'язків країн;
 - b) уніфікація та стандартизація у різних галузях країн;
 - c) диверсифікація видів економічної діяльності з використанням наявних переваг;
 - d) вірні відповіді a і b;
 - e) всі відповіді вірні.

6. Критерії оцінки рівня соціально-економічного розвитку країн:
 - a) валовий внутрішній продукт (ВВП);
 - b) валовий регіональний продукт (ВРП);
 - c) індекс людського розвитку (ІЛР);
 - d) індекс інклюзивного розвитку (ІІР);
 - e) валовий світовий продукт (ВСП).

7. Визначення міжнародної економіки:

- a) специфічна сфера економічних відносин щодо виробництва, обміну, споживання товарів, послуг, факторів виробництва на інтернаціональному рівні;
- b) закономірний етап розвитку світової економіки;
- c) якісно нова економічна система відносин;

- d) всі відповіді вірні.
8. Ознаки міжнародної економіки:
- розвинуті міжнародна торгівля, диверсифікація виробництва у країнах;
 - рух факторів виробництва, розширення сегменту міжнародної валютно-фінансової сфери, який не пов'язаний з міжнародною торгівлею;
 - розгалужена система міжнародних та наднаціональних утворень, домінування відкритих економік в політиках держав;
 - правильні відповіді а і с.
9. Форми міжнародних економічних відносин країн:
- торгівля;
 - рух капіталу;
 - переміщення робочої сили;
 - організація валютних відносин;
 - всі відповіді вірні;
 - вірні відповіді а, b, с.
10. Індикатор глобалізації:
- темпи зростання валового світового продукту перевищують темпи зростання обсягів міжнародної торгівлі та капіталізації світового фінансового ринку
 - темпи зростання обсягів міжнародної торгівлі та капіталізації світового фінансового ринку перевищують темпи зростання валового світового продукту;
 - темпи зростання обсягів міжнародної торгівлі перевищують темпи зростання валового світового продукту;
 - всі відповіді вірні.

8. Методи навчання

Лекція, розповідь, бесіда, пояснення, роз'яснення, вправа, самостійна робота, практична робота, самостійна робота з книгою, демонстрація, ілюстрація, диспут, мозкова атака, проблемного викладу, пізнавальний спір.

9. Форми контролю

Індивідуальна і фронтальна перевірка знань, підсумковий контроль (іспит).

10. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання студента відбувається згідно положення «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 20.02.2015 р. протокол №6 з табл.1.

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома	82-89

		помилками	
	C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74-81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64-73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35-59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01-34

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R** дис (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **R**_{HP} (до 70 балів): **R** дис = **R**_{HP} + **R**_{AT}.

11. Методичне забезпечення

12. Рекомендована література

Основна

1. Алієва-Барановська В.М., Дахно І.І. Глобальний бізнес: навч. посібник-довідник / Алієва-Барановська В.М., Дахно І.І. – Київ: Центра учбової літератури, 2013. – 560 с.
2. Майер Дж., Раух Дж.Е., Філіпенко А. Основні проблеми економіки і розвитку. – К.: Либідь, 2013. – 688 с.
3. Міжнародна економіка: навч. посіб. / За ред. Г. Е. Гронтовської /Г. Е. Гронтовська, О. І. Ряба, А. М. Венцурик, О. І. Красновська. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 384 с.
4. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / С.В. Сіденко, О.М. Іваницька, О.В. Кузнецов [та ін.]. – К.: НАУ, 2015 – 468 с.
5. Міжнародні фінанси: навч. посібник / Князь С. В., Георгіаді Н. Г., Князь О. В., Дзюбіна К. О., Григор'єв О. Ю., Лакіза В. В. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2013. – 364 с.
6. Світова економіка : підручник /за ред. А.П. Голікова, О.А. Довгаль. Затверджено Міністерством освіти і науки України. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 268 с.

7. Тарасевич В.М., Завгородня О.О. Економічна теорія. Міжнародна економіка: підручник / Тарасевич В.М., Завгородня О.О. – Київ: Знання, 2012. – 143 с.

Допоміжна література та інформаційні ресурси

1. Тарлецкая Л. Страны ОЭСР в международной статистике труда // Мировая экономика и международные отношения. – 2014. - №1. – С. 47-53.
2. World Investment Report - <http://unctad.org/>
3. World Trade Report – www.wto.org
4. World Migration Report // www.iom.int
5. Global Financial Stability Report // www.imf.org
6. 3.2.6 The World Factbook – [www.cia.gov /library/publications/resources/the-world-factbook/](http://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/)